

Beslutningsforslag nr. B 88. Fremsat den 12. december 1997 af Bent Hindrup Andersen (EL) og Frank Aaen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om forhøjelse af bekæmpelsesmiddelafgiften

Folketinget pålægger regeringen inden den 1. februar 1998 at fremsætte lovforslag, hvorved der gennemføres en forhøjelse af bekæmpelsesmiddelafgiften på insekticider, herbicider og fungicider svarende til 100 pct. af de nu-

værende satser. Provenuet på 155 mio. kr. fra forhøjelsen skal anvendes til at fremme økologisk omstilling samt til øget overvågning af drikkevand og afværgeforanstaltninger til sikring af den decentrale vandforsyning.

Bemærkninger til forslaget

En forhøjelse af bekæmpelsesmiddelafgiften til det dobbelte vil medføre, at afgiftssatsen for insekticider stiger fra 37,00 pct. til 53,85 pct., og at afgiftssatsen for herbicider og fungicider stiger fra 14,95 pct. til 33,35 pct.

Afgiftsforhøjelsen forventes ikke at have nogen væsentlig adfærdsregulerende effekt.

Provenuet fra den samlede afgift kan anslås til 355 mio. kr. under forudsætning af 10 pct. reduktion i forbruget af pesticiderne. Heraf afsættes 200 mio. kr. som hidtil til dækning af de formål, som den eksisterende pesticidafgift dækker.

Af merprovenuet på 155 mio. kr. afsættes 100 mio. kr. til økologisk omstilling via hektartilskud til kløvergræsmarker m.v. samt 55 mio. kr. til overvågning af drikkevand og afværgeforanstaltninger, som sikrer den decentrale vandforsyning, herunder dybere borer, hvor der konstateres for stort indhold af nitrat eller pesticider og andre miljøfremmede stoffer.

Støtte til kløvergræsmarker

Provenuet skal således dels anvendes til at fremme den økologisk omstilling, som det ikke lykkedes at få gennemført som led i kvælstofforliget mellem regeringen, SF, V og K, og som efter Enhedslistens mening er altafgørende for, at ikke alene kvælstofproblemet, men også pesticidproblemet, dyrevelfærdsproblemer, salmonellaproblemer, medicinproblemer og arbejdsmiljøproblemer i landbruget kan løses.

Enhedslisten forslår derfor afsat 100 mio. kr. årligt som hektarstøtte til kløvergræsmarker i tilknytning til økologiske landbrug. En sådan hektarstøtte vil modvirke de konkurrerende landbrugsstøtteordninger, som i dag fastholder de kemiske, industrielle landbrug, og dermed på afgørende måde sætte gang i den økologiske omstilling, hvor kløvergræsmarker og andre kvælstoffikserende afgrøder er helt afgørende for den muldopbygning, der skal fremme jordens evne til at tilbageholde næringsstoffer. Kløvergræs, specielt ved flerårig afgrøde, er den mest muldopbyggende afgrøde, der kendes til (lucerne har dog samme potentiale), og bl.a. derfor er det vigtigt på alle måder at fremme kløvergræs.

Kløvergræs har en lang række andre gode egenskaber:

- Kvælstoffiksering er en energibesparende måde at tilføre kvælstof til marken, fordi der hverken går energi til fremstilling, transport eller udbringning.
- Flere kløvergræsmarker giver flere husdyr på fri-land.
- Flere kløvergræsmarker giver mere brug af grovfoder, specielt til svin, letter løsdriftssystemer og modvirker de udbredte mavesår.
- Kløvergræs virker som smittebarriere i kornrige sædskifter.
- Kløvergræsmarker øger mængden af insektføde og vilde urter til fuglebestanden.
- Kløvergræs er en oplagt afgrøde på genetablerede våde enge.

Støtten foreslås udmøntet i form af 1.000 kroners hektarstøtte som kompensation for EU's konkurrenceforvridende landbrugsstøtte, der favoriserer det kemiske, industrielle landbrug.

Lukning af vandboringer

Resten af merprovenuet på 55 mio. kr. årligt øremærkes til at styrke kontrollen med drikkevandet og til nødvendige afværgeforanstaltninger f.eks. i form af dybere borer med henblik på at bevare den decentrale vandforsyning i Danmark. Midlerne kan eventuelt administreres i regi af Vandfonden.

Ifølge rapporten om Miljøstyrelsens projekt vedrørende udviklingen i den danske vandforsyningsstruktur (april 1997) blev der i 1995 leveret vand fra 3.400 almene vandforsyningsanlæg, 700 anlæg omfattende 3-9 husstande, 1.300 større enkeltanlæg og 91.000 private brønde og borer.

Ifølge rapporten viser Drikkevandsudvalgets risikovurdering, at 22 pct. (750 i antal) af de almene vandforsyningsanlæg, 19 pct. (130 i antal) af anlæg omfattende 3-9 husstande, 21 pct. (270 i antal) af de større enkeltanlæg og 66 pct. (60.000 i antal) af private brønde og borer forventes ramt af én eller flere typer forurening over grænseværdien for drikkevand i de kommende 10 år.

Det svarer til 17 brønde, borer og anlæg dagligt i de kommende 10 år. Det fremgår af risikovurderingen, at pesticiderne udgør den største trussel.

De eksisterende kontrolmålinger af vandboringer i Danmark omfatter i dag kun en ganske lille del af de pesticider og nedbrydningsprodukter heraf, som reelt kan findes i grundvand og drikkevand.

For at sikre, at borgere ikke forsynes med drikkevand, som kan garanteres at overholde de eksisterende grænseværdier med hensyn til pesticidindhold, er det nødvendigt at udbygge kontrolmålingerne væsentligt. Ud fra princippet »forureneren skal betale« foreslås en øget kontrol finansieret via afgift på pesticider.

Således anser Enhedslisten det ikke for rimeligt, at vandforbrugerne belastes med udgiften på at kontrollere og begrænse skaderne fra landbrugets pesticidforurening af grundvand.

Ingen adfærdregulerende effekt

Det forventes, at en afgiftsforhøjelse svarende til

100 pct. ikke i sig selv vil have nogen nævneværdig miljøeffekt. Der er ovenfor anslået et reduceret forbrug på 10 pct. ved en afgiftsforhøjelse på 100 pct.

Årsagen hertil er, at pesticidanvendelse ikke kan undgås i traditionel industrielt landbrug og er tæt knyttet til et højt kvælstofforbrug især i form af letoptagelige gødninger. Det høje kvælstofforbrug øger planternes vækst, men gør dem samtidig mere sårbare over for svampe- og insektangreb, hvorfor pesticider er nødvendige.

Den eneste farbare vej ud af pesticidafhængigheden og den hertil knyttede forurening af vandmiljøet er derfor en forceret omstilling til økologisk landbrug, hvor planterne i langt højere grad kan modstå svampe- og insektangreb, og hvor dyrkningsmetoderne undgår ukrudtsmidler.

Beslutningsforslaget skal derfor ikke ses som et adfældsregulerende indgreb, men som en måde at lade forureneren betale for oprydningen og for omstillingen til det rigtige landbrug.

Skriftlig fremsættelse

Bent Hindrup Andersen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forhøjelse af bekæmpelsesmiddelafgiften.

(Beslutningsforslag nr. B 88).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.